AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
DERS BİLGİ FORMU

Dersin Adı	Hayvan Davranışları ve Refahı								
Ders Kodu	VET211		Ders Düzeyi	Lisans					
AKTS Kredi	1	İş Yükü	25 *(Saat)*	Teori	1	Uygulama	0	Laboratuvar	0
Dersin Amacı	Hayvan refahı ve hakları konusunda öğrenciyi bilinçlendirmek ve bu konudaki yasal düzenlemeleri öğretmek. Hayvanların ihtiyaçlarına uygun koşullarda bakım yönetim standartlarını öğretmek, etik yaklaşım konusunda gerekli alt yapı bilgilendirmesini sağlamak. Evcil hayvan davranışları ve bu davranışları oluşturan fizyolojik mekanizmalarla ilgili bilgi vermek.								
Özet İçeriği	Davranışın tanımı ve davranışla ilgili temel süreçler. Hayvanlarda davranışı düzenleyen hormonlar ve feromonlar. Evcil hayvanlarda beslenme, üreme, sosyal davranışlar. Evcil hayvanlarda davranış problemleri. Hayvan refahı ile ilgili temel kavramlar. Çiftlik hayvanlarında refahın ölçülmesi. Sığır, koyun, at, domuz, tavuk yetiştiriciliğinde refah.								
Staj Durum	Yok								
Öğretim Yöntemleri	Anlatım (Takrir), Bireysel Çalışma								
Dersi Veren Öğretim Elemanı(ları)	Doç. Dr. Cengiz ÜNSAL, Prof. Dr. Evrim DERELİ FİDAN								

Ders Koşulları	
AKTS Kredi Koşulu	10

Ölçme ve Değerlendirme Araçları		
Araç	Adet	Oran (%)
Ara Sınav (Vize)	1	40
Dönem Sonu Sınavı (Final)	1	70

Ders Kitabı / Önerilen Kaynaklar	
1	Gregory, N.G. (1998) Animal Welfare and Meat Science. (ADU Merkez Kütüphane)
2	Ferguson, A.F. (2005) Farm Animal Behaviour and Welfare. (ADU Merkez Kütüphane)
3	Encyclopedia of Animal Rights and Animal Welfare. (ADU Merkez Kütüphane)
4	Carbona, L. (2004) What Animals Want? (ADU Merkez Kütüphane)
5	Reece W.O. (2008) Dukes Veteriner Fizyoloji II. Cilt, Onikinci Baskı (Türkçe Çeviri). Ed: Yıldız S. Medipres, Malatya
6	Cengiz F. (2002). Etholoji. U.Ü. Vet. Fak. Yayınları, Bursa.
7	Fraser A.F. D.M. Broom (2005) Farm Animal Behaviour and Welfare. CAB International.
8	Appleby, J.A. Mench. (2004) Poultry Behaviour and Welfare. CAB International.

Hafta	**Haftalara Göre Ders Konuları**	
1	Teorik	Davranışın tanımı ve davranışla ilgili temel süreçler.
2	Teorik	Nöroetholoji.
3	Teorik	Hayvanlarda davranışı düzenleyen hormonlar ve feromonlar.
4	Teorik	Evcil hayvanlarda beslenme davranışı.
5	Teorik	Evcil hayvanlarda sosyal davranışlar.
6	Teorik	Evcil hayvanların üreme, fötal, maternal, neonatal ve juvenil davranışları.
7	Teorik	Evcil hayvanlarda davranış problemleri
8	Ara Sınav (Vize)	Ara sınav
9	Teorik	Hayvan refahı ile ilgili temel kavramlar. Hayvan refahının dünya'da ve Türkiye'deki tarihsel süreci. Dünya'da ve Türkiye'de hayvan refahının sağlanması ve korunmasına yönelik mevcut yasal düzenlemeler.
10	Teorik	Çiftlik hayvanlarında refahın ölçülmesi. Yumurtacı tavuklarda AB ülkelerinde ve Türkiye'de refah uygulamaları.
11	Teorik	Sığır yetiştiriciliğinde refah
12	Teorik	Koyun, keçi ve domuz yetiştiriciliğinde refah
13	Teorik	Hayvanların nakil işlemlerinde refah
14	Teorik	Kesim öncesi ve kesim aşamasında refah kriterleri

15	Teorik	Hayvan refahında barınakların rolü, hayvanlar için gerekli optimal koşullar, bazı yetiştiricilik uygulamaları ve refah
16	Dönem Sonu Sınavı (Final)	Yarıyıl sonu sınavı

Dersin Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme Etkinlikleri Çerçevesinde İş Yükü Hesabı (Ortalama Saat)				
Etkinlik	Adet	Ön Hazırlık	Etkinlik Süresi	Toplam İş Yükü
Kuramsal Ders	14	0	1	14
Ara Sınav	1	4	1	5
Dönem Sonu Sınavı	1	5	1	6
			Toplam İş Yükü (Saat)	25
			Yuvarla [Toplam İş Yükü (saat) / 25*] = **AKTS Kredisi**	1
**25 saatlik iş yükü 1 AKTS olarak kabul edilmektedir.*				

Dersin Öğrenme Çıktıları	
1	Hayvan refahı ile ilgili düzenlenmiş yasa ve yönetmelikleri bilir.
2	Hayvan refahının önemini kavradığından meslek yaşamında hayvan sahiplerini bu konuda bilgilendirecek donanıma sahip olur.
3	Hayvan refahının sağlanmasında özellikle entansif üretimde hayvanların doğal ihtiyaçlarına daha uygun barınak ve bakım koşullarının sağlanmasında işletmelere yön verebilir.
4	Hayvan hakları konusunda karşılaşacakları sorunlara bilinçli şekilde yaklaşır.
5	Evcil hayvan davranışlarının oluşumundaki fizyolojik mekanizmaları bilir.
6	Evcil hayvanların sosyal davranışları, üreme davranışları ve gelişim dönemlerinde şekillenen davranışların neler olduğunu bilir.
7	Davranış problemlerinin neler olduğunu ve bunların fizyolojisini bilir.
8	Veteriner Hekimliği ile ilgili organizasyon, yönetim ve mevzuat bilgisine sahip olmak.
9	Hayvan bakımı ve veteriner halk sağlığı hizmetlerinin kalitesini artırmak için Veteriner Hekimliği bilgilerinin geliştirilmesine katkıda bulunmak, bu amaçla mesleki yeteneklerini kullanmak.
10	Bir hayvanın veya hayvan grubunun fiziksel durumunu, refahı ve beslenme durumunu değerlendirmek ve hasta sahibine yetiştiricilik ve beslenme ilkeleri hakkında tavsiyelerde bulunmak.

Program Çıktıları *(Veteriner Programı)*	
1	Veteriner hekimlerin ilişkili olduğu hasta, hasta sahipleri, toplum ve çevre ile ilgili etik ve yasal sorumluluklarını anlamak
2	Veteriner hekimliği ile ilgili organizasyon, yönetim ve mevzuat bilgisine sahip olmak
3	Veteriner hizmetlerinde sağlık ve güvenliği geliştirmek, izlemek ve sürdürmek; kalite güvencesi sistemleri hakkında bilgi sahibi olmak; risk yönetimi ilkelerini uygulamaya koymak
4	Hasta sahipleri, toplum, meslektaşlar ve ilgili makamlarla uygun bir dil kullanarak etkili bir şekilde iletişim kurmak
5	Klinik ve müşteri kayıtları ile gerektiğinde meslektaşları tatmin edici ve toplum tarafından anlaşılabilir bir biçimde vaka raporları hazırlamak
6	Hizmet sırasında multidisipliner bir ekibin üyesi olarak etkili bir şekilde çalışmak
7	Veteriner hekimliği faaliyetlerinde ekonomik ve duygusal durumu anlamak
8	Literatür ve sunumları eleştirel bir şekilde gözden geçirebilmek ve değerlendirebilmek
9	Klinik yönetim prensiplerini anlamak ve uygulamak, kanıta dayalı veteriner hekimliği uygulamalarını yapmak
10	Hayvan bakımı ve veteriner halk sağlığı hizmetlerinin kalitesini artırmak için veteriner hekimliği bilgilerinin geliştirilmesine katkıda bulunmak, bu amaçla mesleki yeteneklerini kullanmak
11	Eksik bilgi ile başa çıkma, beklenmedik durumlarla başa çıkma ve değişime uyum sağlama yeteneğini göstermek
12	Kişisel ve mesleki sınırları tanıma ve gerektiğinde nasıl profesyonel danışmanlık, yardım ve destek alınacağını bilmek
13	Yaşam boyu öğrenme becerisi ile mesleki gelişim ve öğrenme kararlılığı göstermek. Bu, mesleki deneyimin yansıması ve kayıt altına alınması ile performans artırılması ve yetkinlik için önlemler almayı içerir
14	Performansı artırmak/iyileştirmek için kendi kendini denetleme ve akran grubu inceleme süreçlerine katılmak
15	Bireysel hayvan veya hayvan grubunun ve çevresinin konuyla ilgili geçmiş bilgilerini doğru ve eksiksiz bir şekilde öğrenmek
16	Hasta hayvanları güvenli bir şekilde ve hayvanlara saygı göstererek zaptı-raptını yapmak ve veteriner hekimin bu teknikleri gerçekleştirmesine yardımcı olmak
17	Tam bir klinik muayene yapma ve klinik karar verme becerisini göstermek
18	Uygun tedavi planları geliştirmek ve hastaların çıkarlarına ve mevcut kaynakların uygunluğuna göre tedaviyi yönetmek
19	Acil bir durumda tüm türlere bakmak, ilk ve acil yardım yapmak
20	Bir hayvanın veya hayvan grubunun fiziksel durumunu, refahı ve beslenme durumunu değerlendirmek ve hasta sahibine yetiştiricilik ve beslenme ilkeleri hakkında tavsiyelerde bulunmak
21	Örnekleri toplamak, saklamak ve taşımak, uygun teşhis testlerini seçmek, test sonuçlarını yorumlamak ve anlamak

22	Hastanın uygun geçmiş bilgilerinin alınması da dahil olmak üzere, başvuru ve tanı hizmetleriyle açık bir şekilde iletişim kurmak ve işbirliği yapmak
23	Görüntüleme ve diğer tanı yöntemlerinin tanı koymadaki katkısını öğrenmek. Temel görüntüleme ekipmanlarını kullanmak ve iyi sağlık ve güvenlik uygulamaları ile mevcut yönetmeliklere göre vakaya uygun bir muayene gerçekleştirmek
24	İhbarı mecburi, kayıt altına alınması gereken ve zoonoz hastalıkların şüpheli belirtilerini tanımak ve ilgili makamları bilgilendirmek de dahil olmak üzere uygun önlemleri almak
25	Lisanslı ilaçlarla ilgili uygun veri kaynaklarına erişmek
26	Mevzuata ve en son ilaç rehberine uygun olarak ilaçları doğru ve bilinçli bir şekilde reçete etmek ve dağıtmak
27	Şüpheli yan etkiler rapor etmek
28	Ekipman sterilizasyonu ve giysilerin dezenfeksiyonu da dahil olmak üzere, biyogüvenlik prensiplerini doğru bir şekilde uygulamak
29	Aseptik cerrahiyi doğru şekilde gerçekleştirmek
30	Sedasyon, genel ve bölgesel anesteziyi güvenli bir şekilde uygulamak; kimyasal kısıtlama yöntemlerini uygulamak
31	Ağrıyı değerlendirir ve yönetir
32	Gerekli görüldüğünde, ötaneziyi hayvan sahiplerinin duygularına duyarlılık göstererek, hayvana saygı duyarak ve uygun bir yöntem kullanarak yapmak, mevcut olanların güvenliği açısından karkasların bertarafı konusunda tavsiyede bulunmak
33	Sistematik bir şekilde ölüm sonrası otopsi muayenesi yapmak, gözlemleri kaydetmek, dokuları örneklemek, saklamak ve nakletmek
34	Gıda zinciri için ayrılan hayvanların ante-mortem muayenesini hayvan refahına dikkat ederek yapmak; hayvansal kökenli ürünlerin kalitesini ve güvenliğini etkileyen koşulları doğru bir şekilde tespit etmek, gıda zincirine uygun olmayan koşulları bulunduran hayvanları dahil etmemek
35	Gıda üreten hayvanların post-mortem incelemesi ve gıda teknolojisi alanındaki denetim de dahil olmak üzere gıda ve yemlerin muayenesini yapmak
36	Türlere uygun ve kabul edilen hayvan sağlığı, refahı ve halk sağlığı standartlarına uygun önleyici programlar hakkında tavsiyelerde bulunmak ve uygulamak

Program ve Öğrenme Çıktıları İlişkisi *1:Çok Düşük, 2:Düşük, 3:Orta, 4:Yüksek, 5:Çok Yüksek*

	ÖÇ1	ÖÇ2	ÖÇ3	ÖÇ4	ÖÇ5	ÖÇ6	ÖÇ7	ÖÇ8	ÖÇ9	ÖÇ10
PÇ1		2		2						
PÇ2	5	3		4				5	3	
PÇ3	2								3	2
PÇ4		1								
PÇ10	2		2		4	4	4		5	3
PÇ11					4	4	4			
PÇ15					5	5	5			
PÇ16					5	5	5			
PÇ20	4	4	4	4					3	5
PÇ31					4	4	4			
PÇ36	4		5						2	3